

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 371

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărți, 2 mai 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.481. — Ordin al ministrului sănătății privind modificarea și completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 443/2022 pentru aprobarea prețurilor maxime ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative	2–8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 2 din 13 martie 2023 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	9–16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

**privind modificarea și completarea anexei nr. 1
la Ordinul ministrului sănătății nr. 443/2022
pentru aprobarea prețurilor maxime ale medicamentelor
de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/
comercializate de către deținătorii de autorizație de punere
pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora,
distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale
și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul
unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății,
casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate
publică județene și a municipiului București, cuprinse
în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate
de punere pe piață în România, a prețurilor de referință
generice și a prețurilor de referință inovative**

Văzând Referatul de aprobare nr. AR/7.751/2023 al Direcției farmaceutice și dispozitive medicale din cadrul Ministerului Sănătății, având în vedere prevederile art. 890 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ținând cont de prevederile Ordinului ministrului sănătății nr. 368/2017 pentru aprobarea Normelor privind modul de calcul și procedura de aprobare a prețurilor maxime ale medicamentelor de uz uman, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Anexa nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 443/2022 pentru aprobarea prețurilor maxime ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 194 și 194 bis din 28 februarie 2022, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează conform anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prevederile prezentului ordin intră în vigoare începând cu luna mai 2023.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,
Alexandru Rafila

MODIFICĂRI ȘI COMPLETĂRI

ale anexei nr. 1 la Ordinul ministrului sănătății nr. 443/2022 pentru aprobarea prețurilor maxime ale medicamentelor de uz uman, valabile în România, care pot fi utilizate/comercializate de către deținătorii de autorizație de punere pe piață a medicamentelor sau reprezentanții acestora, distribuitorii angro și furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru acele medicamente care fac obiectul unei relații contractuale cu Ministerul Sănătății, casele de asigurări de sănătate și/sau direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România, a prețurilor de referință generice și a prețurilor de referință inovative

1. După poziția nr. 7306 se introduc șapte noi poziții, pozițiile nr. 7307—7313, cu următorul cuprins:

Nr. crt.	Semn. obs	Stare	Cod CIM	Denumire produs	Formă	Concentrație	Firma/Tara	DCI	Amblaj	Gr. atc	Stat. Fm	Stat. am	Preț producător (lei)	Preț ridicata maximal fără TVA (lei)	Preț amănuntul maximal cu TVA (lei)	Observații	Valabilitate preț
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
7307		N	W69439001	IPRATOM 500 mcg/2 ml	SOL. DE INHALAT PRIN NEBULIZATOR	500 mcg/ 2 ml	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	IPRATROPII BROMIDUM	Cutie cu 20 fiole monodoză a câte 2 ml sol. de inhalat prin nebulizator (24 luni)	R03BB01	MG		13,80	15,73	21,26	Cant. 1.000 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 27.02.2024.
7308		N	W69407001	EPTIFIBATIDE 2 mg/ml	SOL. INJ.	2 mg/ml	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	EPTIFIBATIDUM	Cutie cu 1 fac. din sticlă x 10 ml sol. inj. (3 ani)	B01AC16	MG		249,00	273,90	334,38	Cant. 1.000 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 12.02.2024.
7309		N	W69405001	CLOFAZIMINE 100 mg	COMPR.	100 mg	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	CLOFAZIMINUM	Cutie cu 10 blist. x 10 compr. (36 luni)	J04BA01	MG		513,80	543,80	630,89	Cant. 2.020 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 8.02.2024.
7310		N	W69459001	BACLOFEN SINETICA 0,05 mg/ml	SOL. INJ.	0,05 mg/ml	DIRECT PHARMA LOGISTICS — S.R.L. — ROMÂNIA	BACLOFENUM	Cutie cu 5 fiole din sticlă a câte 1 ml sol. inj. (5 ani)	M03BX01	MG		190,00	209,00	255,15	Cant. 4 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 7.03.2024.
7311		N	W69461001	BACLOFEN SINETICA 2 mg/ml	SOL. INJ.	2 mg/ml	DIRECT PHARMA LOGISTICS — S.R.L. — ROMÂNIA	BACLOFENUM	Cutie cu 5 fiole din sticlă a câte 5 ml sol. inj. (5 ani)	M03BX01	MG		2050,00	2080,00	2305,35	Cant. 20 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 7.03.2024.
7312		N	W69460001	BACLOFEN SINETICA 0,5 mg/ml	SOL. INJ.	0,5 mg/ml	DIRECT PHARMA LOGISTICS — S.R.L. — ROMÂNIA	BACLOFENUM	Cutie cu 1 fiolă din sticlă x 20 ml sol. inj. (5 ani)	M03BX01	MG		450,00	480,00	561,35	Cant. 50 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 7.03.2024.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
7313		N	W69483001	CORTAIR 0,5 mg/ml Suspensie pentru nebulizator	SUSP. DE INHALAT PRIN NEBULIZATOR	0,5 mg/ml	C.N. UNIFARM — S.A. — ROMÂNIA	BUDESONIDUM	Cutie cu 20 fiole a câte 2 ml susp. pt. nebulizator (24 luni)	R03BA02	MG		37,80	43,09	56,36	Cant. 500 cutii	Prețurile sunt valabile până la data de 23.03.2024."

2. Pozițiile nr. 730, 731, 1370, 1802, 3338, 3339, 3774, 3775, 3776, 3777, 3780, 3781, 3782, 4346, 4665, 4666, 4775, 4894, 4896, 6217, 6281, 6452, 6453, 6454, 6554, 6658 și 6715 se modifică și vor avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Semn. obs	Stat	Cod CIM	Denumire produs	Formă	Concentrație	Firma/Tara	DCI	Ambalaj	Gr. alc.	Stat. fm	Stat. anm	Preț producător (lei)	Preț indicata maximal fără TVA (lei)	Preț Amănuntul maximal cu TVA (lei)	Observații	Valabilitate preț
730			W65131001	BAVENCIO 20 mg/ml	CONC. PT. SOL. PERF.	20 mg/ml	MERCK EUROPE B.V. — OLANDA	AVELUMABUM	1 flacon x 10 ml conc. pt. sol. perf. (200 mg avelumab) (2 ani)	L01XC31	MO	orfan	3200,95	3230,95	3559,89		Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
731	I	DC	W64125001	BAVENCIO 20 mg/ml	CONC. PT. SOL. PERF.	20 mg/ml	MERCK SERONO EUROPE LIMITED — MAREA BRITANIE	AVELUMABUM	Cutie x 1 flacon din sticlă x 10 ml concentrat pentru soluție perfuzabilă (2 ani)	L01XC31	MO	orfan	3200,95	3230,95	3559,89		Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
1370			W63371003	COLOBREATHE	CAPS. CU PULB. DE INHAL.	1662500 UI	TEVA BV — OLANDA	COLISTIMETAT DE SODIU	Cutie cu 7 blistere OPA/AlPVC x 8 capsule + inhalator de pulbere TurboSpin (3 ani)	J01XB01	MI	inovativ	4116,76	4146,76	4558,12		Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
1802			W66695001	DUPIXENT 200 mg	SOL. INJ. ÎN STILOU INJECTOR (PEN) PREUMPLUT	175 mg/ml	SANOFI	DUPILUMABUM	Cutie cu 2 stiloouri injectoare (pen) preumplute x 1,14 ml sol. (2 ani)	D11AH05	MI	inovativ	5393,50	5423,50	5949,77		Prețurile sunt valabile până la data de 31.01.2024.
3338			W6360001	LORVQUA 100 mg	COMPR. FILM.	100 mg	PFIZER EUROPE MA EEIG	LORLATINIBUM	Cutie cu 3 blist. OPA/AlPVC-Al x 10 compr. film. (3 ani)	L01ED05	MI	inovativ	18324,37	18354,37	20044,41		Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.

3339			LORVIQUA 25 mg	COMPR. FILM.	25 mg	PFIZER EUROPE MA EEIG	LORLATINIBUM	Cutie cu 9 blist. OPA/Al/PVC-Al x 10 compr. film. (3 ani)	LO1ED05	MI	inovativ	15635,57	15665,57	17113,62		Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3774	!	DC	NATPAR 100 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	100 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare albastră conține 1.400 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78		Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3775	!	DC	NATPAR 100 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ. ÎN ST. INJ. (PEN) PREUMPLUT	100 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 sticlouri inj. (penuri) preumplute; fiecare sticlou conține 1.400 micrograme hormon paratiroidian sub formă de pulb. + 1.000 microlitri solv., corespunzător la 14 doze (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78		Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3776			NATPAR 100 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	100 micro- grame/doză	TAKEDA PHARM. INTERNATIONAL AG IRELAND BRANCH — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare albastră conține 1.400 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78		Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3777	!	DC	NATPAR 25 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	25 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare mov conține 350 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78		Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.

3778	!	DC	W66373001	NATPAR 25 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ. ÎN ST. INJ. (PEN) PREUMPLUT	25 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 sticlouri inj. (penuri) preumplute; fiecare sticlou conține 350 micrograme hormon paratiroidian sub formă de pulb. + 1.000 microlitri de solv., corespunzător la 14 doze (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	17	Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3779	!	DC	W67940001	NATPAR 50 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	50 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare roșie conține 700 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	16	Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3780	!	DC	W66374001	NATPAR 50 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ. ÎN ST. INJ. (PEN) PREUMPLUT	50 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 sticlouri inj. (penuri) preumplute; fiecare sticlou conține 700 micrograme hormon paratiroidian sub formă de pulb. + 1.000 microlitri de solv., corespunzător la 14 doze (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	15	Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3781	!	DC	W67939001	NATPAR 75 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	75 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare gri conține 1.050 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	14	Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
3782	!	DC	W66375001	NATPAR 75 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ. ÎN ST. INJ. (PEN) PREUMPLUT	75 micro- grame/doză	SHIRE PHARMACEUTICALS IRELAND LIMITED — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 sticlouri inj. (penuri) preumplute; fiecare sticlou conține 1.050 micrograme hormon paratiroidian sub formă de pulb. + 1.000 microlitri solv., corespunzător la 14 doze (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	13	Prețurile sunt valabile până la data de 30.04.2024.

4346		W67432001	OXLUMO 94,5 mg/0,5 ml	SOL. INJ.	94,5 mg/ 0,5 ml	ALNYLAM NETHERLANDS B.V.	LUMASIRANUM	Cutie cu un flacon din sticlă x 0,5 ml soluție injectabilă (3 ani)	A16AX18	MO	orfan	331234,66	331264,23	361116,63	30.06.2023.
4665		W66425001	PROCYSBI 25 mg	CAPS. GASTROREZ.	25 mg	CHIESI FARMACEUTICI S.P.A. — ITALIA	MERCAPTAMINUM	Cutie cu 1 flac. din PEID x 60 caps. gastrorez. (24 luni, după deschiderea flac. — 30 de zile)	A16AA04	MO	orfan	2300,04	2330,04	2577,89	30.04.2024.
4666		W66426001	PROCYSBI 75 mg	CAPS. GASTROREZ.	75 mg	CHIESI FARMACEUTICI S.P.A. — ITALIA	MERCAPTAMINUM	Cutie cu 1 flac. din PEID x 250 caps. gastrorez. (24 luni, după deschiderea flac. — 30 de zile)	A16AA04	MO	orfan	23097,68	23127,68	25247,32	30.04.2024.
4775		W66621001	RAVICTI 1,1 g/ml	LICHID ORAL	1,1 g/ml	IMMEDICA PHARMA AB	GLYCEROLI PHENYLBUTYRAS	1 flac. a 25 ml lichid oral și 1 adaptor pentru capacul fără filet al flaconului care poate fi reînchis, în fiecare cutie (2 ani)	A16AX09	MO	orfan	743,76	773,76	881,55	30.04.2024.
4894		W64445002	REVOLADE 25 mg	COMPR. FILM.	25 mg	NOVARTIS EUROPARM LIMITED — IRLANDA	ELTROMBOPAG	Cutie cu blist. PVA/PPVCAI x 28 compr. film. (4 ani)	B02BX05	MI	inovativ	3085,03	3115,03	3433,53	30.04.2024.
4896		W64446002	REVOLADE 50 mg	COMPR. FILM.	50 mg	NOVARTIS EUROPARM LIMITED — IRLANDA	ELTROMBOPAG	Cutie cu blist. PVA/PPVCAI x 28 compr. film. (4 ani)	B02BX05	MI	inovativ	6170,05	6200,05	6796,20	30.04.2024.
6217		W65487001	XOLAIR 150 mg	SOL. INJ.	150 mg	NOVARTIS EUROPARM LIMITED	OMALIZUMABUM	Cutie cu 1 seringă preumplută x 1 ml sol. inj. (15 luni)	R03DX05	MI	inovativ	1007,11	1037,11	1168,60	30.04.2024.
6281		W64409001	ZELBORAF	COMPR. FILM.	240 mg	ROCHE REGISTRATION GMBH — GERMANIA	VEMURAFENIBUM	Cutie cu blistere Al/Al perforate pentru unități dozate 56 x 1 comprimat filmăat (3 ani)	L01EC01	MI	inovativ	4861,51	4891,51	5369,90	30.04.2024.

6452				W68220001	NATPAR 25 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	25 micro- grame/doză	TAKEDA PHARM. INTERNATIONAL AG IRELAND BRANCH — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare mov conține 350 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
6453				W68221001	NATPAR 50 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	50 micro- grame/doză	TAKEDA PHARM. INTERNATIONAL AG IRELAND BRANCH — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare roșie conține 700 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
6454				W68222001	NATPAR 75 micrograme/ doză	PULB. + SOLV. PT. SOL. INJ.	75 micro- grame/doză	TAKEDA PHARM. INTERNATIONAL AG IRELAND BRANCH — IRLANDA	PARATHYROID HORMONE	Cutie cu 2 cartușe; fiecare cartuș din suportul pentru cartuș de culoare gri conține 1.050 micrograme hormon paratiroidian (ADNr) sub formă de pulbere în prima cameră și 1.000 microlitri de solvent în a doua cameră (ceea ce corespunde la 14 doze) (3 ani)	H05AA03	MO	orfan	25599,94	25629,94	27974,78	Preturile sunt valabile până la data de 30.04.2024.
6554	N			W68721001	LEVOVANOX 250 mg	CAPS.	250 mg	ALLIANCE HEALTHCARE ROMANIA — S.R.L. — ROMÂNIA	VANCOMYCINUM	Cutie cu 4 caps. (3 ani)	J01XA01	MG		173,00	190,30	232,32	Preturile sunt valabile până la data de 12.04.2024.
6658	N			W687699001	DANTRIUM IV 20 mg	PULB. PT. SOL. INJ.	20 mg	ALLIANCE HEALTHCARE ROMANIA — S.R.L. — ROMÂNIA	DANTROLEN SODIC	Cutie x 12 flacoane cu pulbere pentru soluție injectabilă	M03CA01	MI		8430,00	8459,99	9259,55	Preturile sunt valabile până la data de 28.04.2024.
6715	N			W68734001	SEVATRIM	SOL. INJ.	400 mg/ 80 mg	DIRECT PHARMA LOGISTICS — S.R.L. — ROMÂNIA	SULFAMETHO- XAZOLUM + TRIMETHOPRIMUM	Cutie cu 50 fiole x 5 ml sol. inj. (36 luni)	J01EE01	MG		2700,00	2730,00	3013,85	Preturile sunt valabile până la data de 20.04.2024."

3. Pozițiile nr. 4895, 4897 și 6218 se abrogă.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 2**din 13 martie 2023**

Dosar nr. 2.648/1/2022

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Marian Budă	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Mariana Constantinescu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andrei Claudiu Rus Denisa Livia Băldean Valentin Mitea Mirela Vișan Lavinia Curelea Carmen Elena Popoiag Andreia Liana Constanda Carmen Trănica Teau	— președintele Secției penale — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Adriana Elena Gherasim	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adrian Remus Ghiculescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Virginia Filipescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Vasile Bîcu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Maria Hrudei	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Constantin Epure Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală — judecător la Secția penală

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este legal constituit, în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă, raportat la art. 34 alin. (3) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Antonia Eleonora Constantin, procuror șef serviciu al Secției judiciare.

4. La ședința de judecată participă magistratul-asistent Ileana Peligrad, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava cu privire la următoarea problemă de drept:

„interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, în sensul de a se stabili dacă:

a) acestea recunosc *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani în activitățile prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de angajator (fostul angajator) conform legislației anterioare și ulterioare datei de 1 aprilie 2001 și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator (fostul angajator) la sistemul public de pensii;

b) excepția de la prevederile art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010 [înstituită prin dispozițiile art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021] vizează exclusiv modificarea condiției de vârstă pentru înscrierea la pensia prevăzută de art. 51 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, beneficiul reducerii de vârstă fiind în continuare condiționat de dovedirea stagiului de cotizare legal necesar în condiții speciale de muncă (ori în ipotezele asimilate acestuia), sau excepția vizează inclusiv modalitatea de determinare a stagiului de cotizare doar prin raportare la tipul de activități desfășurate subsumate prevederilor art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea 197/2021.”

6. Magistratul-asistent învederează că, la dosarul cauzei, a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori.

7. Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a acordat cuvântul reprezentantului Ministerului Public asupra recursului în interesul legii.

8. Reprezentantul procurorului general a solicitat admiterea recursului în interesul legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problema de drept sesizată, arătând că însăși voința legiuitorului a fost aceea de a se recunoaște ca fiind desfășurate în condiții speciale activitățile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, realizate inclusiv anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, respectiv beneficiul acordării pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani realizat în aceste activități.

9. Astfel, rezultatul interpretării istorice și teleologice este perfect concordant cu cel al interpretării literale a dispozițiilor art. 56 din Legea nr. 263/2010, astfel cum acest text a fost

modificat prin art. 1 pct. 3 din Legea nr. 197/2021, fără a se aduce atingere principiului neretroactivității legii și valorificând situații juridice născute anterior intrării sale în vigoare.

10. Președintele completului, doamna judecătoare Corina-Alina Corbu, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎN ALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Temeiul juridic al recursului în interesul legii

11. Articolul 514 din Codul de procedură civilă prevede astfel:

„Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.”

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

12. Sesizarea s-a făcut de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava, atașându-se documentația constituită în legătură cu problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii.

III. Normele de drept intern incidente

13. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, denumită în continuare *Legea nr. 263/2010*

Art. 30. — (1) În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din: (...)

i) activitățile de producție, mentenanță și asimilate din unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției cărbunelui.

Art. 52. — Pensia pentru limită de vârstă se cuvine persoanelor care îndeplinesc, cumulativ, la data pensionării, condițiile privind vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Art. 53. — (1) Vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei. Atingerea acestei vârste se realizează prin creșterea vârstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

(2) Stagiul minim de cotizare este de 15 ani, atât pentru femei, cât și pentru bărbați. Atingerea acestui stagiul se realizează prin creșterea stagiului minim de cotizare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

(3) Stagiul complet de cotizare este de 35 de ani, atât pentru femei, cât și pentru bărbați. Atingerea acestui stagiul se realizează prin creșterea stagiului complet de cotizare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 5.

Art. 55. — (1) Persoanele care au realizat stagiul complet de cotizare au dreptul la pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare, după cum urmează: (...)

b) conform tabelului nr. 2, în situația persoanelor care au realizat stagii de cotizare în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, precum și în situația celor care au realizat stagii de cotizare în locurile de muncă încadrate în condiții speciale prevăzute la art. 30 alin. (1).

Art. 56. — (1) Fac excepție de la prevederile art. 55 alin. (1) lit. b) persoanele care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin: (...)

d) 25 de ani în locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. h) și i) pentru care reducerea vârstei standard de pensionare este de 13 ani.

Art. 56². — (1) Prin excepție de la prevederile art. 55 alin. (1) lit. b), persoanele care au desfășurat activități dintre cele prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. g) și i) beneficiază de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani realizat în aceste activități.

Art. 10. — (1) Pentru perioadele de după 31 martie 2001, informațiile preluate din declarația nominală de asigurare prevăzută la art. 7 alin. (1) și (2), precum și din declarația privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, constituie elementele pe baza cărora se stabilește stagiul de cotizare în sistemul public de pensii și punctajul anual pentru asigurarea sistemului public de pensii.

(2) În situațiile în care, pentru perioadele prevăzute la alin. (1), derularea raporturilor de muncă sau de serviciu nu poate fi dovedită prin declarația nominală de asigurare, în vederea stabilirii stagiului de cotizare și a punctajului anual, pot fi valorificate și alte acte doveditoare, întocmite în condițiile legii.

(3) Obligația prezentării actelor doveditoare prevăzute la alin. (2) revine persoanei în cauză.

Art. 158. — (1) Perioadele de vechime în muncă realizate în grupa a II-a de muncă până la data de 1 aprilie 2001 constituie stagiul de cotizare în condiții deosebite, în vederea reducerii vârstelor standard de pensionare, cu excepția celor realizate în activitățile care, conform prevederilor art. 30 alin. (1), sunt încadrate în condiții speciale.

(2) Perioadele de vechime în muncă realizate în grupa I de muncă până la data de 1 aprilie 2001 în activitățile care, conform prevederilor art. 30 alin. (1), sunt încadrate în condiții speciale, constituie stagii de cotizare în condiții speciale, în vederea reducerii vârstelor standard de pensionare.

(3) Stagiile de cotizare realizate în grupa I de muncă, condiții speciale și/sau alte condiții de muncă mai mici de 2 ani, se valorifică în vederea reducerii vârstelor standard de pensionare conform art. 55 alin. (1) lit. a) și tabelului nr. 1.

(3¹) Dovada vechimii în muncă în grupa I și/sau a II-a de muncă realizată anterior datei de 1 aprilie 2001 se face cu carnetul de muncă întocmit cu respectarea prevederilor Decretului nr. 92/1976 privind carnetul de muncă.

(3²) În situația în care perioadele de vechime în muncă realizate în grupa I și/sau a II-a de muncă nu sunt înregistrate în carnetul de muncă sau înregistrarea acestor perioade este efectuată incorect ori incomplet, dovada acestora se poate face cu adeverințe eliberate de către angajatori sau deținătorii legali de arhive.

(4) Adeverințele care atestă încadrarea persoanelor în fostele grupe I și/sau a II-a de muncă sunt valorificate numai în situația în care au fost emise conform legii, pe baza documentelor verificabile întocmite anterior datei de 1 aprilie 2001.

(5) Prin documente verificabile se înțelege: actul administrativ de nominalizare a persoanelor încadrate în grupe superioare de muncă sau, în lipsa acestuia, actul administrativ privind încadrarea locurilor de muncă/activităților/categoriilor profesionale în grupe superioare de muncă; contractul individual de muncă; contractul colectiv de muncă; decizii interne; act administrativ de modificare a locului de muncă sau a sarcinilor de serviciu; extras din statele de plată din care să rezulte secția/atelierul/locul de muncă, precum și orice alte documente justificative.

(6) În situația în care există suspiciuni cu privire la legalitatea încadrării activității în grupele I și/sau a II-a de muncă, angajatorii sau orice alți deținători legali de arhive sunt obligați să pună la dispoziția Casei Naționale de Pensii Publice și/sau

a caselor teritoriale de pensii, după caz, la solicitarea acestora, documentele întocmite anterior datei de 1 aprilie 2001 pe baza cărora s-au eliberat adeverințele care atestă încadrarea persoanelor în fostele grupe I și/sau a II-a de muncă, în vederea verificării respectării legislației în domeniu.

(7) În situația în care, ca urmare a verificărilor prevăzute la alin. (6), se constată încălcări ale legislației privind încadrarea în grupe superioare de muncă sau nu sunt prezentate documentele care au stat la baza eliberării adeverințelor, perioadele respective sunt valorificate ca vechime în muncă/stagiu de cotizare în condiții normale de muncă.

Art. 3. — (1) În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: (...)

p) stagiul de cotizare — perioada de timp pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii, precum și cea pentru care asigurații cu contract de asigurare socială au datorat și plătit contribuții de asigurări sociale la sistemul public de pensii.

14. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Codul fiscal*

Art. 138. — Cotele de contribuții de asigurări sociale sunt următoarele:

a) 25% datorată de către persoanele fizice care au calitatea de angajați sau pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale, potrivit prezentei legi;

b) 4% datorată în cazul condițiilor deosebite de muncă, astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 263/2010, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora;

c) 8% datorată în cazul condițiilor speciale de muncă, astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 263/2010, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora.

IV. Obiectul recursului în interesul legii. Orientările jurisprudențiale divergente

15. Prin Hotărârea nr. 34 din 5 decembrie 2022, Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava a arătat că problema supusă analizei a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești din țară, fiind necesar ca printr-o decizie obligatorie să se stabilească modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

16. Astfel, într-o primă opinie, s-a apreciat că Legea nr. 197/2021 — prin care s-a introdus lit. i) a art. 30 alin. (1) — nu recunoaște *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani, dreptul reclamantilor la reducerea vârstei standard de pensionare în temeiul actului normativ de referință fiind condiționat de recunoașterea în prealabil a activității desfășurate în condiții speciale, nefiind suficientă desfășurarea muncii timp de cel puțin 25 de ani în locuri de muncă cu activități de genul celor reglementate prin art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010.

17. În condițiile art. 55 din Legea nr. 263/2010, pentru a opera reducerea vârstei standard de pensionare, este necesară realizarea unui stagiul minim în condiții deosebite sau în condiții speciale, în ambele ipoteze acesta făcând parte din stagiul complet de cotizare prevăzut legal.

18. Cu toate acestea, pentru a nu institui un tratament juridic deosebit fără o justificare obiectivă, dispozițiile art. 158 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 prevăd că perioadele de vechime în muncă realizate în grupa a II-a de muncă până la 1 aprilie 2001 constituie stagiul de cotizare în condiții deosebite, în vederea reducerii vârstelor standard de pensionare, cu excepția celor realizate în activitățile care, conform prevederilor art. 30 alin. (1), sunt încadrate în condiții speciale; perioadele de vechime în muncă realizate în grupa I de muncă până la 1 aprilie 2001 în activitățile care, conform prevederilor art. 30 alin. (1), sunt încadrate în condiții speciale constituie stagii de cotizare în condiții speciale, în vederea reducerii vârstelor standard de pensionare.

19. Pentru a determina reducerea vârstei de pensionare, se operează legal o echivalare între stagiile realizate în condițiile

grupe I sau a II-a de muncă potrivit legislației anterioare și condițiile deosebite sau speciale de muncă potrivit legislației ulterioare datei de 1 aprilie 2001, după distincțiile arătate de textul legal anterior menționat.

20. Așadar, se reține că, la stabilirea vârstei legale de pensionare, algoritmul legal impune determinarea condițiilor de muncă, indiferent de forma de reglementare în timp, și acordarea reducerii în raport cu distincțiile inserate în tabelele 1 și 2 din cadrul art. 55 al Legii nr. 263/2010.

21. Totodată, din punctul de vedere al tehnicii de interpretare judiciară, dispozițiile art. 158 din Legea nr. 263/2010 nu pot fi aplicate prin analogie, întrucât echivalarea legală operează textual doar în vederea reducerii vârstelor de pensionare.

22. Prin urmare, stagiul de cotizare, ca al doilea termen al algoritmului dreptului la pensie pentru limită de vârstă, rămâne guvernat doar de dispozițiile art. 123 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, care prevăd că: „Se asimilează stagiilor de cotizare în condiții speciale perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, în care asigurații au desfășurat activități dintre cele prevăzute în anexa nr. 2 la lege, pe durata programului normal de lucru din fiecare lună, numai în locurile de muncă avizate în condiții speciale din cadrul unităților prevăzute în anexa nr. 3 la lege, activități încadrate, potrivit legislației anterioare acestei date, în grupa I de muncă.”

23. Aceste dispoziții citate reflectă faptul că, în ceea ce privește stagiul de cotizare, în privința perioadelor anterioare datei de 1 aprilie 2001 lucrate în grupa I sau a II-a de muncă nu operează o asimilare automată și egală juridic cu perioadele active în condiții deosebite sau speciale, potrivit Legii nr. 19/2000 și Legii nr. 263/2010. Asimilarea operează doar limitat și circumstanțiat, în condițiile art. 123 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011.

24. În acest sens interpretativ este și modificarea operată prin Legea nr. 74/2022, care a acoperit lacuna anterioară, stabilind expres că „este asimilată stagiului de cotizare în condiții speciale de muncă perioada anterioară datei de 1 aprilie 2001, în care salariații au desfășurat activități dintre cele prevăzute la alin. (1) lit. i), în locurile de muncă încadrate conform legislației anterioare în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă”.

25. Însă, potrivit art. 15 alin. (2) din Constituția României, legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

26. Prin urmare, s-a reținut în această opinie că nu este posibilă asimilarea stagiului de cotizare realizat în locurile de muncă reglementate la art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010 ca fiind stagiul de cotizare realizat în condiții speciale de muncă, atât timp cât legiuitorul, prin intermediul modificării aduse prin Legea nr. 197/2021, nu a prevăzut această posibilitate, iar angajatorul nu a procedat la încadrarea salariaților în aceste condiții. Singurele asimilări permise de lege sunt cele prevăzute limitativ de art. 30 alin. (4), (4¹), (4²) și (4³) din Legea nr. 263/2010.

27. În ceea ce privește perioada ulterioară datei de 1 aprilie 2001, introducerea prevederilor art. 30 alin. (1) lit. i) în Legea nr. 263/2010 prin Legea nr. 197/2021 nu ar trebui să producă efecte juridice, însă în raport cu expunerea de motive a Legii nr. 197/2021 este evident că voința legiuitorului a fost de a acorda beneficiul condițiilor speciale de muncă destinatarilor normei începând cu data aplicării regimului juridic al condițiilor de muncă, respectiv 1 aprilie 2001.

28. Cu toate acestea, voința legiuitorului nu a operat printr-o reglementare distinctă și separată a drepturilor beneficiarilor vizați de dispozițiile art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, ci prin integrarea acestora în sistemul general reglementat de acest act, normele acesteia guvernând integral regimul juridic al drepturilor de pensie. Or, sistemul Legii nr. 263/2010

operează cu un sistem propriu de probațiune care se reflectă într-un algoritm specific de determinare a drepturilor de pensie, relevante în acest sens fiind și dispozițiile art. 7 și 10 din Legea nr. 263/2010.

29. În acest sens, potrivit art. 3 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 263/2010, declarația nominală de asigurare este declarația fiscală pe baza căreia se realizează declararea veniturilor care reprezintă baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale în cazul persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, precum și în cazul persoanelor care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, altele decât cele prevăzute la lit. e), care constituie documentul pe baza căruia se stabilesc stagiul de cotizare și punctajul lunar, anual și mediu anual.

30. Potrivit art. 2 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, declarația nominală de asigurare se completează și se depune de persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajator sau entități asimilate angajatorului, prevăzute la art. 296³ din Codul fiscal, cărora le revin, potrivit legislației în vigoare, obligații de plată privind impozitul pe venitul din salarii, precum și cele privind bugetul asigurărilor sociale de stat.

31. Totodată, conform art. 5 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, declarația nominală de asigurare constituie documentul pe baza căruia casele teritoriale de pensii, respectiv casele de pensii sectoriale competente stabilesc stagiul de cotizare în sistemul public de pensii și determină punctajul lunar al asiguratului, utilizate la stabilirea drepturilor de pensie. Dispozițiile art. 6 din același act normativ permit doar prin excepție administrarea de alte dovezi vizând realizarea stagiului de cotizare, însă numai dacă se dovedește că angajatorul se află în imposibilitatea de a întocmi și de a depune declarația nominală de asigurare.

32. În consecință, sistemul specific de determinare a drepturilor de pensie valorifică drept dovadă a stagiului de cotizare realizat în condiții speciale exclusiv declarațiile nominale de asigurare, respectiv declarațiile rectificative (ambele prevăzute de Legea nr. 263/2010) ori declarațiile privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat (prevăzută de Legea nr. 19/2000).

33. Or, sub acest aspect, Legea nr. 197/2021 (ca, de altfel, nici Legea nr. 74/2022) nu operează o derogare de la regula generală ce se aplică în complinirea textelor speciale.

34. Din această perspectivă, interpretarea judiciară nu poate valorifica doar intenția legiuitorului, în condițiile în care modul de transpunere a acestei voințe nu reflectă operarea unei excepții de la regulile specifice probatorii în sistemul drepturilor de pensie.

35. Prin urmare, se reține că, în baza dispozițiilor art. 56² din Legea nr. 263/2010, nu se poate recunoaște *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani, fără a se face dovada în prealabil a activității desfășurate în grupa de muncă/condiții de muncă, conform legii, pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani în condițiile art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, nefiind posibilă, pe baza temeiului legal analizat, nici asimilarea muncii prestate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021 în activități dintre cele prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, ca reprezentând stagiul de cotizare realizat în condiții speciale în vederea reducerii vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au desfășurat aceste activități.

36. Într-o a doua opinie s-a apreciat că dispozițiile legale analizate se aplică persoanelor ale căror drepturi la pensie se deschid după intrarea lor în vigoare, chiar dacă activitățile respective au fost desfășurate anterior.

37. În acest sens s-a arătat că orice lege trebuie interpretată potrivit voinței legiuitorului, fiind notoriu faptul că această lege a fost concepută în scopul de a se găsi soluții imediate pentru situația fără precedent determinată de concedierile colective intervenite în cadrul termocentralelor pe bază de cărbune.

38. Astfel, din expunerea de motive care a stat la baza adoptării actului normativ în discuție rezultă că s-au avut în vedere la adoptarea acestei legi faptul că prin aplicarea ei nu se generează un impact bugetar nesustenabil pentru anul 2021, precum și speranța de viață redusă, una dintre cele mai scăzute din țară, din rândul angajaților din sectorul producției de energie electrică și termică, respectiv condițiile de muncă în general din sectorul producției de energie electrică și termică care au fost și continuă să fie deosebit de periculoase pentru sănătatea salariaților.

39. Așadar, este evident că voința legiuitorului a fost aceea de a se recunoaște ca fiind desfășurate în condiții speciale activitățile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, realizate inclusiv anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, respectiv beneficiul acordării pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani realizat în aceste activități.

40. Adoptarea Legii nr. 197/2021 reprezintă cu certitudine expresia voinței legiuitorului în sensul încadrării în condiții speciale de muncă și a activităților de producție, mentenanță și asimilate din unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției cărbunelui.

41. Totodată, se mai reține că art. 6 din Codul civil obligă la aplicarea efectivă a legii începând cu data intrării ei în vigoare, chiar dacă aceasta prevede efecte viitoare pentru situații juridice născute anterior intrării în vigoare, în condițiile în care aceasta este voința legiuitorului, fără a avea relevanță, în speță, modalitatea de încadrare a meseriei (activității) reclamantilor într-o grupă de muncă sau în condiții speciale de muncă anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, aceasta urmărind să extindă sfera activităților încadrate în condiții speciale și care beneficiază de reducerea stagiului de cotizare, respectiv a vârstei standard de pensionare.

42. Prin urmare, s-a arătat că, deși nu retroactivează, actul normativ (Legea nr. 197/2021) are în vedere perioadele defica lucrute, pentru că numai în raport cu acestea se poate verifica dacă asiguratul îndeplinește sau nu condițiile impuse de lege.

43. Totodată, în această opinie se invocă și jurisprudența Curții Constituționale (de exemplu, în Decizia nr. 717 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 15 ianuarie 2021, paragraful 18, sau Decizia nr. 810 din 5 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 172 din 2 martie 2020, paragraful 50), prin care s-a statuat că principiul conform căruia pensiile se calculează potrivit normelor juridice în vigoare la data deschiderii lor (*tempus regit actum*), chiar și în situația în care titularii acestora, în fapt, se află în situații asemănătoare sau chiar identice, respectiv au desfășurat activități în aceleași condiții și pentru aceeași durată, nu trebuie înțeles în sensul că neagă caracterul obiectiv al acestei împrejurări, ci că natura dreptului la pensie garantat de art. 47 alin. (2) din Constituția României impune o marjă de apreciere semnificativă a statului în configurarea acestuia.

44. Astfel, s-a arătat că deschiderea dreptului la pensie este guvernată de principiul *tempus regit actum*, neputându-se considera că reglementările anterioare acestui moment, referitoare la condițiile acordării dreptului la pensie, generează o așteptare legitimă. Ca atare, până la momentul pensionării se pot succeda mai multe reglementări, care stabilesc condiții de pensionare diferite, relevantă fiind însă doar legea aplicabilă în vigoare la momentul acordării acestui drept.

45. Așadar, în această opinie s-a apreciat că, începând cu 19 august 2021, orice persoană care a realizat, în condițiile legii, activități de producție, mentenanță și asimilate în unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției

cărbunelui, o perioadă de cel puțin 25 de ani, este considerată *ope legis* că și-a desfășurat activitatea în condiții speciale de muncă, având astfel dreptul la reducerea vârstei de pensionare cu 13 ani.

V. Punctul de vedere al Ministerului Public

46. Prin memoriul înaintat, procurorul general a solicitat admiterea recursului în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și pronunțarea unei decizii de unificare a jurisprudenței în problema de drept sesizată, dispozițiile legale incidente recunoscând *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani, corespunzător activității desfășurate cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de angajator (fostul angajator) conform legislației anterioare și ulterioare datei de 1 aprilie 2001 și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator (fostul angajator) la sistemul public de pensii.

47. În susținere, s-a arătat că prin adoptarea Legii nr. 197/2021 s-a urmărit compensarea, pentru viitor, a inconvenientelor rezultate din desfășurarea activității profesionale în locuri de muncă pe care legiuitorul le încadrează de drept în condiții speciale, aceasta primind reflectarea cuvenită în planul drepturilor de pensie pentru limită de vârstă.

48. Astfel, plecând de la premisa incontestabilă că prestarea muncii o perioadă îndelungată de timp în locuri de muncă ce, prin natura activităților specifice sarcinilor de muncă, prezintă anumite riscuri profesionale și determină o uzură accentuată a sănătății lucrătorilor, art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010 a recunoscut posibilitatea, pentru persoanele care au desfășurat activități dintre cele prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i), de a beneficia de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani realizat în aceste activități.

49. Corelativ, prin dispozițiile art. 1 pct. 2 din Legea nr. 197/2021 au fost modificate dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 263/2010, astfel încât, prin excepție de la prevederile art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, care, în tabelul nr. 2, prevede reducerea progresivă a vârstelor standard de pensionare pentru persoanele care au realizat stagii de cotizare în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie, și cele care au realizat stagii de cotizare în locuri de muncă încadrate în condiții speciale prevăzute la art. 30 alin. (1), în art. 56 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 263/2010 s-a prevăzut că, pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 25 de ani în locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i), reducerea vârstei standard de pensionare este de 13 ani.

50. Totodată, în sensul dispozițiilor art. 56 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 263/2010, stagiul complet de cotizare este de 25 de ani pentru persoanele care au realizat cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. h)—i).

51. Se observă că în reglementarea condițiilor de excepție care conferă dreptul beneficiarilor normei la deschiderea drepturilor de pensie pentru limită de vârstă pentru un stagiu complet de cotizare de 25 de ani, cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute pentru ipoteza nou-introdusă la lit. i) a art. 30 alin. (1), în art. 56 alin. (3) lit. d) legiuitorul nu a mai făcut referire la un stagiu de cotizare de 25 de ani în condiții speciale de muncă ori la un stagiu de cotizare realizat în condițiile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i), ci la activitatea prestată în locurile de muncă anume prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i).

52. Art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, impune ca prevederile modificate sau care completează actul normativ să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea normală a articolelor.

53. În aceste condiții, transpunerea perioadelor lucrate în aceste locuri de muncă într-un stagiu de cotizare util pentru deschiderea drepturilor de pensie pentru limită de vârstă în condiții mai avantajoase, cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, s-a realizat, potrivit noii opțiuni a legiuitorului, prin considerarea *ope legis* a perioadei lucrate 30 de ani în aceste locuri de muncă drept stagiu complet de cotizare de 25 de ani, necesar și util pentru înscrierea la pensia pentru limită de vârstă.

54. Prin aplicarea imediată a legii modificate nu se încalcă principiul neretroactivității legii, întrucât valorificarea perioadelor lucrate în activitățile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010 anterior datei de 18 august 2021 se face în planul drepturilor de pensie ce se vor deschide sub imperiul legii modificate și, în temeiul dispozițiilor de recalculare conținute în art. II din Legea nr. 74/2022, al drepturilor de pensie ce vor fi recalculate la cererea beneficiarilor, după intrarea acestora în vigoare, toate acestea constituind *facta futura*.

55. Chiar dacă, din perspectivă temporală, activitatea desfășurată în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, se înfățișează ca o situație de fapt ce aparține trecutului, esențială este împrejurarea că efectele acestei activități sunt valorificate în plan juridic și capătă semnificațiile cuvenite în planul drepturilor de pensie ce se deschid după intrarea în vigoare a normelor de modificare și completare, practic, fiind vorba despre consecințele juridice viitoare ale unor fapte trecute care primesc efecte sub imperiul noii reglementări.

VI. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

56. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 12 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 10 noiembrie 2016, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că:

„I. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, art. 29 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, raportate la art. 2 alin. (2), art. 3, 4, 11, 12, 15, 16 și 18 din Hotărârea Guvernului nr. 261/2001 privind criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 1—4, art. 7—9, art. 13 alin. (4) și art. 131 din Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 privind metodologia de reînnoire a avizelor de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, nu este deschisă calea unei acțiuni în constatare de drept comun a condițiilor deosebite de muncă în care angajații și-au desfășurat activitatea după data de 1 aprilie 2001 și nici a acțiunii în obligare a angajatorilor la încadrarea locurilor de muncă în aceste condiții, atunci când aceștia din urmă nu au obținut sau, după caz, nu au reînnoit avizele pentru încadrarea locurilor de muncă în aceste condiții.

II. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 20 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, a dispozițiilor art. 1 alin. (1) și (2) și art. 2 alin. (2) din Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale, raportate la prevederile art. 2—6, art. 9, 13 și 16 din Hotărârea Guvernului nr. 1.025/2003 privind metodologia și criteriile de încadrare a persoanelor în locuri de muncă în condiții speciale, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește condițiile speciale, acest tip de acțiuni nu sunt deschise, atunci când nu sunt întrunite condițiile cumulative privind înscrierea activității și a unității angajatoare în anexele nr. 1 și 2 la Legea nr. 226/2006 și, respectiv, în anexele nr. 2 și 3 la Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.”

57. Prin Decizia nr. 14 din 23 mai 2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 878 din 2 noiembrie 2016, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2011 privind stabilirea procedurii de reevaluare a locurilor de muncă în condiții speciale prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit că instanța de judecată de drept comun nu poate proceda ea însăși la analizarea condițiilor de muncă ale reclamantilor și, dacă este cazul, la încadrarea locurilor de muncă ale acestora în condiții speciale, în situația în care angajatorul nu a urmat procedura de reevaluare a locurilor de muncă în condiții speciale prevăzută la art. 4—7 din Hotărârea Guvernului nr. 1.284/2011, cu modificările ulterioare, nu există un aviz al Comisiei pentru reevaluarea locurilor de muncă în condiții speciale și unitatea nu este nominalizată în anexa nr. 3 la Legea nr. 263/2010.

58. Prin Decizia nr. 9 din 11 martie 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 7 iunie 2019, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 3 pct. 1 din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit că activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran nu poate fi considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și încadrată în condiții speciale de muncă.

59. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, prin Decizia nr. 24 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1001 din 12 decembrie 2019, a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 22 din Legea nr. 104/2003 privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului, republicată, locurile de muncă ale personalului care desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, precum și personalul disciplinelor universitare de anatomie, histologie, de anatomie patologică și al catedrelor de biologie celulară sunt încadrate *ex lege* în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite, fără a fi necesară parcurgerea metodologiei prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 261/2001 privind criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, și, respectiv, de Hotărârea Guvernului nr. 246/2007 privind metodologia de reînnoire a avizelor de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite.

60. Prin Decizia nr. 8 din 7 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 453 din 6 mai 2022, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 39 alin. (1) din Legea nr. 307/2006, personalul angajat al serviciilor de urgență voluntare/private nu este încadrat *ope legis* în condiții speciale de muncă, prin raportare la art. 1—3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.025/2003, iar dispozițiile art. 1 și 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 și ale art. 2 alin. (2) din Ordinul ministrului de interne nr. 283/2002 nu îi sunt aplicabile.

61. Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. i) și alin. (44), art. 56 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. d) și art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010, astfel cum aceste dispoziții au fost modificate și completate succesiv prin Legea nr. 197/2021 și Legea nr. 74/2022.

VII. Raportul asupra recursului în interesul legii

62. Prin raportul întocmit conform art. 516 din Codul de procedură civilă s-a arătat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010, dispozițiile legale evocate recunosc *ope legis* o reducere a

vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiul de cotizare de 25 de ani, corespunzător activității desfășurate cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de către angajator/fostul angajator conform legislației anterioare și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator/fostul angajator.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

VIII.1. Analiza condițiilor de admisibilitate

63. Verificarea regularității investiției Înaltei Curți de Casație și Justiție impune analizarea condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, în conformitate cu dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”, precum și ale art. 514 din același cod, referitoare la obiectul recursului și la titularul dreptului de sesizare.

64. Este îndeplinită cerința de ordin formal prevăzută de dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă — dovada că problemele de drept care formează obiectul sesizării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, având în vedere jurisprudența anexată sesizării și ilustrată prin hotărâri judecătorești definitive.

65. Sub aspectul obiectului recursului în interesul legii, acesta se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, întrucât privește o problemă de drept soluționată diferit de instanțele judecătorești, finalitatea recurgerii la această instituție juridică fiind asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii, condiție care se reține a fi îndeplinită. De asemenea, se constată că autorul sesizării, Colegiul de conducere a Curții de Apel Suceava, se regăsește printre titularii dreptului de sesizare prevăzuți de art. 514 din Codul de procedură civilă.

VIII.2. Analiza fondului recursului în interesul legii

66. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010 [în sensul de a se stabili dacă acestea recunosc sau nu o reducere *ope legis* a vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani în activitățile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de angajator (fostul angajator), conform legislației anterioare și ulterioare datei de 1 aprilie 2001 și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator (fostul angajator) la sistemul public de pensii] au generat practică neunitară la nivelul instanțelor judecătorești ce au fost sesizate cu cauze în care reclamantii au contestat deciziile emise de casele județene de pensii prin care le-au fost respinse cererile de pensionare pentru neîndeplinirea condițiilor de vârstă.

67. Reclamantii au solicitat anularea acestor decizii și obligarea caselor de pensii la emiterea unor decizii noi cu reducerea vârstei standard de pensionare, conform dispozițiilor art. 30 alin. (1), art. 56 alin. (1) lit. d) și art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010, susținând că sunt îndreptățiți la reducerea vârstei standard de pensionare în temeiul Legii nr. 197/2021 începând cu data intrării în vigoare a acestei legi.

68. În soluționarea acestor cauze, unele instanțe judecătorești au apreciat că Legea nr. 263/2010 nu recunoaște *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare. Argumentele aduse în susținerea acestei opinii jurisprudențiale au la bază condiționarea dreptului reclamantilor la reducerea vârstei standard de pensionare conform actului normativ supus interpretării de recunoașterea în prealabil a activității profesionale a acestora ca fiind o activitate desfășurată în condiții speciale, astfel încât nu este suficientă desfășurarea muncii reclamantilor timp de cel puțin 25 de ani în locuri

de muncă cu activități de genul celor reglementate de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010.

69. În această orientare s-a reținut că, potrivit art. 55 din Legea nr. 263/2010, reducerea vârstei standard de pensionare operează doar dacă se realizează un stagiul minim în condiții deosebite sau în condiții speciale, acesta făcând parte din stagiul complet de cotizare prevăzut de lege. Totodată, spre a nu se institui un tratament juridic deosebit, conform dispozițiilor art. 158 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, s-a apreciat de către instanțele care au dat această interpretare că, pentru a determina reducerea vârstei de pensionare, se operează legal o echivalare între stagiile realizate în condițiile din grupele I și a II-a de muncă potrivit legislației anterioare și în condițiile deosebite sau speciale de muncă potrivit legislației ulterioare datei de 1 aprilie 2001, după distincțiile făcute de textul de lege menționat mai sus.

70. La stabilirea vârstei legale de pensionare s-a reținut că algoritmul legal impune determinarea condițiilor de muncă, indiferent de forma de reglementare în timp, și, ca atare, acordarea reducerii se face în raport cu distincțiile inserate în tabelele nr. 1 și 2 din cadrul art. 55 al Legii nr. 263/2010.

71. Cât privește stagiul de cotizare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, lucrate în grupele I și a II-a de muncă, nu operează o asimilare automată și egală juridic a perioadei active în condiții deosebite sau speciale, argument întărit, în opinia judecătorilor ce au îmbrățișat această opinie, de modificarea operată prin Legea nr. 74/2022, care a acoperit această lacună legislativă stabilind că este asimilată stagiului de cotizare în condiții speciale de muncă și perioada anterioară datei de 1 aprilie 2001, text de lege care nu poate fi aplicat retroactiv, potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituția României.

72. În consecință, în această primă orientare jurisprudențială se reține că, în baza dispozițiilor art. 56² din Legea nr. 263/2010, nu se poate recunoaște o reducere *ope legis* a vârstei standard de pensionare cu 13 ani, fără a se face dovada, în prealabil, a activității desfășurate în grupa de muncă/condiții speciale de muncă, conform legii, pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani în condițiile art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010.

73. Alte instanțe judecătorești sesizate cu aceleași cauze au apreciat că dispozițiile legale analizate se aplică *ope legis* persoanelor ale căror drepturi la pensie se deschid după intrarea lor în vigoare, chiar dacă activitățile respective au fost desfășurate anterior.

74. În acest sens s-a arătat că orice lege trebuie interpretată potrivit voinței legiuitorului, fiind notoriu faptul că această lege a fost concepută în scopul de a se găsi soluții imediate pentru situația fără precedent determinată de concedierile colective intervenite în cadrul termocentralelor pe bază de cărbune.

75. Astfel, din expunerea de motive rezultă că s-a avut în vedere la adoptarea acestei legi faptul că prin aplicarea ei nu se generează un impact bugetar nesustenabil pentru anul 2021, precum și speranța de viață redusă, una dintre cele mai scăzute din țară, din rândul angajaților din sectorul producției de energie electrică și termică, respectiv condițiile de muncă în general din sectorul producției de energie electrică și termică ce au fost și continuă să fie deosebit de periculoase pentru sănătatea salariaților.

76. Așadar, este evident că voința legiuitorului a fost aceea de a se recunoaște ca fiind desfășurate în condiții speciale activitățile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, realizate inclusiv anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, respectiv beneficiul acordării pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani realizat în aceste activități.

77. Adoptarea Legii nr. 197/2021 reprezintă cu certitudine expresia voinței legiuitorului în sensul încadrării în condiții

speciale de muncă și a activităților de producție, mentenanță și asimilate din unitățile de producție a energiei electrice în termocentralele pe bază de cărbune, incluzând și unitățile de extracție a cărbunelui, pentru personalul implicat direct și nemijlocit în utilizarea procedeeelor și utilajelor specifice producției energiei electrice și extracției cărbunelui.

78. Prin urmare, s-a arătat că, deși nu retroactivează, actul normativ (Legea nr. 197/2021) are în vedere perioadele deja lucrate, pentru că numai în raport cu acestea se poate verifica dacă asiguratul îndeplinește sau nu condițiile impuse de lege.

79. În considerarea argumentelor expuse mai sus, se constată că a doua orientare jurisprudențială dă curs și eficiența dispozițiilor legale supuse interpretării, întrucât la elaborarea Legii nr. 197/2021 s-a urmărit compensarea pentru viitor a inconvenientelor rezultate din desfășurarea activității profesionale în locuri de muncă pe care legiuitorul le încadrează ca fiind *ope legis* activități profesionale în condiții speciale.

80. Inconveniente pe care le presupune desfășurarea unor activități profesionale prin asumarea pe o perioadă îndelungată de timp a unor sarcini cu risc profesional extrem de ridicat, determinând afectarea sănătății persoanelor angajate în asemenea locuri de muncă, au impus modificarea art. 56² alin. (1) prin art. I pct. 4 din Legea nr. 197/2021, recunoscându-se persoanelor care au desfășurat activități dintre cele prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. i) dreptul de a beneficia de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani, pentru un stagiul de cotizare de 25 de ani realizat în asemenea activități profesionale.

81. Condițiile în care acest drept la pensie devine efectiv au fost simplificate odată cu adoptarea Legii nr. 197/2021, care a adus mai multe modificări Legii nr. 263/2010. Astfel, prin art. I pct. 3 din Legea nr. 197/2021 au fost modificate dispozițiile art. 56 alin. (3) lit. d) din Legea nr. 263/2010, stabilindu-se că stagiul complet de cotizare este de 25 de ani pentru persoanele care au realizat activități profesionale cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. h)—i).

82. Interpretarea teleologică și logico-juridică a acestor dispoziții legale impune concluzia că, atunci când a reglementat condițiile de excepție care conferă dreptul beneficiarilor normei legale analizate la obținerea drepturilor de pensie pentru limită de vârstă pentru un stagiul de cotizare de 25 de ani, cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat activități cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute pentru ipoteza introdusă la lit. i) a art. 30 alin. (1) prin art. I pct. 4 din Legea nr. 197/2021, în art. 56 alin. (3) lit. d), astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din legea anterior menționată, legiuitorul nu a mai făcut referire la un stagiul de cotizare de 25 de ani în condiții speciale de muncă ori la un stagiul de cotizare în condițiile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i), ci a reglementat, ca o condiție de deschidere a dreptului la pensie, activitatea profesională prestată în locurile de muncă anume prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i).

83. Prin urmare, excepția din art. 56 alin. (3) lit. d) al Legii nr. 263/2010 este expres prevăzută, voința legiuitorului fiind aceea ca activitatea profesională prestată cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) să fie considerată *ope legis* stagiul complet de cotizare de 25 de ani, necesar și suficient pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 13 ani.

84. În interpretarea normei speciale menționate anterior se reține că, pentru acordarea beneficiului reducerii vârstei de pensionare potrivit normei art. 56 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 263/2010, condiția referitoare la stagiul de cotizare de 25 de ani se raportează exclusiv la activitatea prestată cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i). Ca atare, instanțele judecătorești nu mai pot raporta condiția stagiului de cotizare de 25 de ani la încadrarea anterioară a acestor locuri de muncă în condiții speciale și la plata contribuției de asigurări sociale conform acestei încadrări, după modificarea legislativă intervenită prin Legea nr. 197/2021.

85. Prin urmare, încadrarea anterioară a acestor locuri de muncă în condiții speciale (grupele I și a II-a de muncă) și plata contribuției de asigurări aferente acestei încadrări, înțeluse ca fiind condiții suplimentare celor menționate de legiuitor pentru acordarea beneficiului reducerii vârstei de pensionare conform art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, nemodificată, nu mai pot fi analizate de instanțele judecătorești în reținerea stagiului complet de cotizare de cel puțin 25 de ani pentru acordarea beneficiului reducerii vârstei standard de pensionare, față de modificarea acestui text de lege prin Legea nr. 197/2021, care impune o singură condiție — o activitate profesională prestată în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) pentru o perioadă de cel puțin 30 de ani.

86. Expunerea de motive ce a fundamentat adoptarea Legii nr. 197/2021, care a reglementat încadrarea *ope legis* în condiții speciale de muncă a unor activități care înainte de 1 aprilie 2001 erau încadrate în grupe superioare de muncă, extinde beneficiul reducerii vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru toate persoanele ce au desfășurat după data de 1 aprilie 2001 activități profesionale care se încadrează în ipoteza legală a art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010, chiar dacă anterior modificării legislative aceste activități erau încadrate în condiții normale, nu în condiții speciale, și chiar dacă angajatorii/foștii angajatori nu au plătit contribuții de asigurări sociale majorate.

87. Orice altă interpretare ar nega rațiunea legii pentru că ar goli de conținut actul normativ nou-adoptat, fiind susținută și de adoptarea Legii nr. 74/2022, care a acoperit lacuna legislativă

din Legea nr. 197/2021, în sensul inexistenței unor dispoziții legale exprese de asimilare a stagiilor de cotizare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 în grupele I și/sau a II-a de muncă, printr-o dispoziție expresă în acest sens inclusă în alin. (4^a) al art. 30 din Legea nr. 263/2010.

88. În ceea ce privește principiul neretroactivității legii, deși ambele orientări jurisprudențiale îl interpretează corect, divergența de practică judiciară rezultă din calificarea diferită a situațiilor juridice ale petenților ce solicită deschiderea dreptului la pensie, născute anterior intrării în vigoare a Legii nr. 197/2021, ca fiind situații juridice consumate, epuizate (*facta praeterita*) în prima orientare jurisprudențială sau situații juridice în curs (*facta pendentia*) în cea de-a doua orientare jurisprudențială.

89. Art. 6 din Codul civil obligă la aplicarea efectivă a legii începând cu data intrării ei în vigoare, chiar dacă aceasta prevede efecte viitoare pentru situații juridice născute anterior intrării în vigoare, în condițiile în care aceasta este voința legiuitorului. Aplicarea imediată și efectivă a legii noi nu aduce atingere principiului neretroactivității legii noi, prevăzut de art. 15 din Constituția României, atunci când efectele unei activități ce aparține trecutului sunt valorificate în noul act normativ, în sensul că legea nouă atribuie efecte viitoare unor situații juridice născute înainte de intrarea în vigoare a acesteia, dar care încă nu sunt consumate, ci sunt în curs de desfășurare.

90. Or, cererile de deschidere a dreptului la pensie cu care au fost sesizate instanțele judecătorești reprezintă un astfel de efect viitor al activității desfășurate în condițiile prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517, cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și, în consecință, stabilește că: În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, dispozițiile legale evocate recunosc *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiu de cotizare de 25 de ani, corespunzător activității desfășurate cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de angajator/foștul angajator, conform legislației anterioare, și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator/foștul angajator.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 13 martie 2023.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 470649